

Rekommendation 2/2024
Förslag A 1974/UVU
Behandlas i Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

Bet över svar på Rek 2/2024

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden föreslår att Nordiska rådet lägger meddelandet om 2/2024 till handlingarna och inväntar *politisk dialog* angående de nordiska gränskommittéerna.

Bakgrund

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- att gränskommittéernas förslag "Framtidens Gränskommittéer 2.0" ska ligga till grund för Nordiska ministerrådets regionalsektors utformning av samarbetsprogram för perioden 2025–2030
- att redogöra för de skäl som Nordiska ministerrådet anser föreligga för att gränskommittéerna ska konkurrensutsättas

Svar från Nordiska ministerrådet

Nordiskt gränsregionalt samarbete är mycket viktigt för att kunna uppfylla de nordiska statsministrarnas vision om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. Genom gränsöverskridande samverkan kan Nordiska Ministerrådet bidra till att utveckla de nordiska gränsregionerna, öka integrationen och minska de negativa effekter som kan uppstå för både privatpersoner och företag av att vara lokaliserade på olika sidor av en gräns.

Gränsregionalt samarbete är högt prioriterat av nordiska ministerrådet med ansvar för regional utveckling och planering och därför har ämbetsmannakommittén för regionalpolitik (ÄK-R) tagit fram ett specifikt delmål för detta i samarbetsprogrammet för regional utveckling och planering 2025–2030, där sektorn ska arbeta för att skapa goda ramvillkor för gränsregionalt samarbete och funktionella regioner under den kommande programperioden.

Samarbetsprogrammet för regional utveckling och planering 2025–2030 beskriver de överordnade mål och delmål för sektorns framtida arbete och suppleras med treåriga

arbetsplaner för de konkreta insatser som ska genomföras. Samarbetsprogrammet omnämner inte specifika förvaltningsorgan eller insatser för något av målen eller delmålen. Det omhändertas i stället i arbetsplanerna. Därmed bedöms det inte som relevant att lägga förslaget "Framtidens Gränskommittéer 2.0" till grund för utformningen av regionalsektorns samarbetsprogram.

Nordiska ministerrådet tar dock samtliga inkomna externa inspel i beaktande vid utformande av både samarbetsprogram och kommande arbetsplan för 2025–2027.

Nordiska ministerrådet ser kontinuerligt över tilldelning av medel på alla områden, inte enbart i det gränsregionala samarbetet. Relevanta aktörer ska behandlas på ett likvärdigt sätt och vi bär ett ansvar att säkerställa att de nordiska ländernas skattepengar går dit där de skapar allra störst nordisk nytta.

ÄK-R har därför sett över om det finns behov för en finansieringsmodell med större transparens och öppenhet för det gränsregionala samarbetet. Syftet med processen är inte att utesluta aktörer som tidigare tilldelats medel under den nuvarande samarbetsprogramperioden 2021–2024, utan att säkra likvärdig behandling och skapa en mer tydlig och transparent beslutsprocess om det framtida gränsregionala samarbetet i Norden.

Mot den bakgrunden har ÄK-R bedömt att den utlysning som publicerades på norden.org för gränsregionalt samarbete 2025–2027 den 3 maj 2024 är det bästa redskapet för att kunna säkerställa detta.

Nordiska ministerrådet anser därmed att rekommendationen är delvis uppfylld.

Utskottets synpunkter

Svar har inkommit från Nordiska ministerrådet. Man kan konstatera att samarbetsprogrammet för 2025–2030, som beskriver de överordnade mål och delmål för sektorns framtida arbete och som suppleras med treåriga arbetsplaner för de konkreta insatser som ska genomföras, inte tagit med utskottet för tillväxt och utvecklings inspel/ bidrag gällande mål och delmål till inspel till regionalsektorn.

Mål: Stärka de nordiska gränskommittéernas arbete

Delmål: Stabil och långsiktig grundfinansiering av de nordiska gränskommittéerna

Nordiska ministerrådet har värderat, att såväl utskottets inspel till mål gällande samarbetsprogrammet för 2025–2030 som gränskommittéernas förslag, inte är relevanta vid

utformningen av samarbetsprogrammet för regional utveckling och planering 2025–2030, men att det istället hör hemma i de underliggande handlingsplaner som är under utarbetande. Utskottet önskar därför ett förtydligande om Nordiska ministerrådet avser att gränskommittéernas förslag "Framtidens Gränskommittéer 2.0" ska ingå i utformandet av dessa handlingsplaner.

Då det gäller svaret från Nordiska ministerrådet att redogöra för de skäl som Nordiska ministerrådet anser föreligga för att gränskommittéerna ska konkurrensutsättas svarar man att relevanta aktörer ska behandlas på ett likvärdigt sätt och att man bär ett ansvar att säkerställa att de nordiska ländernas skattepengar går dit där de skapar allra störst nordisk nytta samt att det finns behov av en finansieringsmodell med större transparens och öppenhet för det gränsregionala samarbetet.

Utskottet för tillväxt och utveckling kan även här konstatera att svaret inte är tillräckligt klagörande vad gäller vilka andra aktörer man syftar på, hur man kommer att identifiera vilka aktörer som skapar störst nordisk nytta för skattepengarna samt på vilket sätt den nuvarande finansieringsmodellen inte är transparent och öppen för det nordiska samarbetet.

Då gränskommittéerna är mångåriga gränsregionala samarbetsplattformar för kommun- och regionpolitiker, över de nordiska gränserna, ser utskottet för tillväxt och utveckling med oro på hur Nordiska ministerrådet i sina svar inte ser gränskommittéernas erfarenheter och kunskaper som en tillgång för visionsarbetet, utan först och främst ser på kostnadseffektivitet och konkurrensutsättning före stabilitet och långsiktighet.

Då svaret inkommit från ämbetsmannakommittén för regionalpolitik (ÄK-R) önskar utskottet för tillväxt och utveckling en politisk dialog med Nordiska ministerrådets regionalsektor (MR-TILLVÄXT-R) för att ta del av och få ett klagörande gällande den politiska hållningen inom detta område.

Mariehamn, den 17. september 2024

Jani Kokko (sd)
Kim Aas (S)
Mirja Räihä (S)
Per-Arne Håkansson (S)
Stein Erik Lauvås (A)
Ann-Sofie Alm (M)
Lars Püss (M)
Liv Kari Eskeland (H)

Kjell-Arne Ottosson (KD)
Markku Siponen (C)
Ann-Christine Frohm (SD)
Minna Reijonen (saf)
Erling Eidesgaard (T)
Orrri Páll Jóhannsson (VG)
Tor André Johnsen (FrP)

